

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Історичний факультет
Кафедра філософії та соціології

КАТАЛОГ ЕЛЕКТИВНИХ ДИСЦИПЛІН
кафедри філософії та соціології
(блок професійної підготовки)

для освітньо-професійної програми «Соціологія» спеціальності 054 Соціологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Київ – 2022

Каталог елективних дисциплін кафедри філософії та соціології (блок професійної підготовки) для освітньо-професійної програми «Соціологія» спеціальності 054 Соціологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти): інфор. видання / укл. Т. М. Іванець; за наук. ред. Я. В. Зоськи. Київ, 2022. 13 с.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та соціології (протокол №1 від 30.08.2022 року).

В інформаційному виданні подано анотований перелік елективних дисциплін, які пропонуються кафедрою філософії та соціології для включення в освітньо-професійну програму підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 054 Соціологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (блок професійної підготовки).

Розробники програм вибіркових дисциплін професійної підготовки:

Я. В. Зоська, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії та соціології; І. П. Гудима, доктор філософських наук, доцент, професор кафедри філософії та соціології; О. С. Зубченко, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри філософії та соціології; А. Г. Стадник, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри філософії та соціології; Н. І. Романцова, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри філософії та соціології; Т. М. Іванець, кандидат політичних наук, доцент кафедри філософії та соціології.

**Вибіркові дисципліни блоку професійної підготовки
для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми
«Соціологія» спеціальності 054 Соціологія першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти**

Назва дисципліни: Організація діяльності соціологічної служби

Мета навчальної дисципліни полягає в наданні студентам та студенткам системних знань про створення та роботу соціологічної служби.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити студентство із процесом створення та діяльності; соціологічної служби, як відділу у складі компанії та як окремої юридичної особи; ознайомити студентів та студенток із структурою та функціями соціологічної служби; розкрити питання існування соціологічної служби в умовах конкурентного середовища; ознайомити з ринком соціологічних служб України; розкрити поняття іміджу соціологічної служби та її рекламної діяльності; ознайомити з питаннями інформаційної безпеки діяльності соціологічної служби; ознайомити студентство із проблемами, що виникають у процесі роботи соціологічної служби, при організації та проведенні емпіричних соціологічних досліджень, а також проаналізувати шляхи подолання цих проблем; висвітлити проблеми взаємодії суб'єктів соціологічного дослідження – соціологів, замовників, інтерв'юєрів, респондентів; розкрити етичні проблеми, що виникають у ході соціологічних досліджень.

Змістовні модулі: Соціологічна служба – спеціалізована організація. Управління процесом соціологічного дослідження

Рекомендований семестр для вивчення: V або VII

Назва дисципліни: Соціальна філософія

Мета навчальної дисципліни: оволодіння студентами знаннями щодо основних засад соціального розвитку, оперування базовими положеннями філософських теорій, проблематикою співвіднесення інституційних та

позаінституційних аспектів соціального життя, основними перспективами розвитку посткласичних соціальних теорій.

Завдання навчальної дисципліни: оволодіння колом проблем класичної і сучасної соціальної філософії; засвоєння базових знань в області соціальної теорії; знайомство з історією західної соціальної філософії, її основними історичними етапами, з'ясування позитивних сторін і досягнень різних шкіл і напрямів соціальної філософії; оволодіння інструментальними засобами соціальної філософії, її основними поняттями і визначеннями; оволодіння навичками самостійного мислення в межах проблематики соціальної філософії.

Змістовні модулі: Соціальна філософія і її місце в системі знання. Суспільство як система. Розвиток суспільства.

Рекомендований семестр для вивчення: V або VII

Назва дисципліни: Соціальна психологія

Мета навчальної дисципліни: сформуванню розуміння місця та значення даного курсу у структурі практичної діяльності психолога; сформуванню наукові уявлення про соціально психологічні явища та процеси, їх структуру генезис і функціонування.

Завдання навчальної дисципліни: сформуванню систему знань теоретичного та практичного характеру, які стосуються вивчення теоретичних поняття курсу, що дозволить їм зрозуміти сутність соціально-психологічних процесів; соціально-психологічних закономірностей взаємодії особистості та соціуму; принципів, засад соціальної психології особистості; системи методів, методик, прийомів вивчення соціально-психологічних особливостей особистості; психології малої групи та групової взаємодії; психології соціального пізнання.

Змістовні модулі: Соціальна психологія як наука. Соціально-психологічні особливості міжособистісної взаємодії. Соціально-психологічний клімат у колективі.

Рекомендований семестр для вивчення: V або VII

Назва дисципліни: Соціологія політики

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів фундаментальних знань про політику, сучасні політичні системи і процеси, поглибити знання про поле теоретичних і практичних соціологічних досліджень політичних процесів, політичної політики та влади у сучасних суспільствах.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити студентів з проблематикою соціології політики, її категоріально-понятійним апаратом, методами соціологічного аналізу політики, сформувані наукові уявлення про головні тенденції політичного розвитку сучасного українського суспільства, місце і роль людини у політичному процесі.

Змістовні модулі: Соціологія політики в системі суспільних наук. Людський та соціокультурний вимір політики. Міжнародні відносини і процеси. Соціально-політичні конфлікти.

Рекомендований семестр для вивчення: V або VII

Назва дисципліни: Друга іноземна мова (італійська) Частина 1

Мета навчальної дисципліни оволодіння комплексною системою знань з основ практичної граматики, формування базового лексичного запасу мови, розвиток практичних навичок усного та писемного мовлення й перекладу, в т. ч. вміння відповідати на питання, вести діалог та монолог за запропонованою темою, вміння розпізнавати на слух та розуміти живу мову. Курс передбачає досягнення рівня А2 згідно з кваліфікаційними рівнями володіння іноземною мовою, визначеними Радою Європи.

Завдання навчальної дисципліни сформувані теоретичні знання з основ граматики та виробити практичні навички їх застосування; опанувати базову лексику в межах основних комунікативних ситуацій; напрацювати практичні навички сприйняття на слух мовлення, розпізнання й розуміння інформації в

межах набутих граматичних та лексичних знань; розвивати навички зв'язного усного та писемного мовлення й перекладу, читання й розуміння текстів;

Змістовні модулі: Практична граматики

Рекомендований семестр для вивчення: V або VII.

Назва дисципліни: Друга іноземна мова (німецька) Частина 1

Мета навчальної дисципліни оволодіння комплексною системою знань з основ практичної граматики, формування базового лексичного запасу мови, розвиток практичних навичок усного та писемного мовлення й перекладу, в т. ч. вміння відповідати на питання, вести діалог та монолог за запропонованою темою, вміння розпізнавати на слух та розуміти живу мову. Курс передбачає досягнення рівня А2 згідно з кваліфікаційними рівнями володіння іноземною мовою, визначеними Радою Європи.

Завдання навчальної дисципліни сформувані теоретичні знання з основ граматики та виробити практичні навички їх застосування; опанувати базову лексику в межах основних комунікативних ситуацій; напрацювати практичні навички сприйняття на слух мовлення, розпізнання й розуміння інформації в межах набутих граматичних та лексичних знань; розвивати навички зв'язного усного та писемного мовлення й перекладу, читання й розуміння текстів;

Змістовні модулі: Практична граматики

Рекомендований семестр для вивчення: V або VII.

Назва дисципліни: Друга іноземна мова (польська) Частина 1

Мета навчальної дисципліни оволодіння комплексною системою знань з основ практичної граматики, формування базового лексичного запасу мови, розвиток практичних навичок усного та писемного мовлення й перекладу, в т. ч. вміння відповідати на питання, вести діалог та монолог за запропонованою темою, вміння розпізнавати на слух та розуміти живу мову.

Курс передбачає досягнення рівня А2 згідно з кваліфікаційними рівнями володіння іноземною мовою, визначеними Радою Європи.

Завдання навчальної дисципліни сформувані теоретичні знання з основ граматики та виробити практичні навички їх застосування; опанувати базову лексику в межах основних комунікативних ситуацій; напрацювати практичні навички сприйняття на слух мовлення, розпізнання й розуміння інформації в межах набутих граматичних та лексичних знань; розвивати навички зв'язного усного та писемного мовлення й перекладу, читання й розуміння текстів;

Змістовні модулі: Практична граматики

Рекомендований семестр для вивчення: V або VII.

Назва дисципліни: Соціологія культури

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з досвідом сучасної соціології у питаннях дослідження культурного простору суспільства; окреслення проблемного поля соціології культури; дослідженні специфіки сучасної культури з соціологічної точки зору та ін.

Завдання навчальної дисципліни: аналіз і засвоєння понятійного та аналітичного апарату, розкриття фундаментальних характеристик культури як способу існування людського суспільства, формування навичок застосування методів соціологічного аналізу у дослідженнях тематики соціології культури, вдосконалення навичок аналізу реальних соціокультурних процесів.

Змістовні модулі: Теоретичні аспекти соціології культури. Соціологічний аналіз основних сфер культури

Рекомендований семестр для вивчення: VI або VIII.

Назва дисципліни: Соціологія громадської думки

Мета навчальної дисципліни: освоєння предмета, основних теоретичних підходів, методів і методик, вживаних для вивчення громадської

думки. Курс сприяє соціалізації студентів, їх здатності аналізувати соціальну, у тому числі політичну реальність.

Завдання навчальної дисципліни: визначити предмет і місце соціології громадської думки в системі соціологічного знання, а також її взаємозв'язок з іншими громадськими науками; простежити генезис теоретичних підходів до вивчення феномену громадської думки; ознайомитися з найважливішими теоретичними і емпіричними дослідженнями українських і зарубіжних фахівців вивчення громадської думки; розкрити соціальну природу, соціологічні характеристики і властивості громадської думки як важливого духовнопрактичного феномену; визначити основні сфери формування громадської думки; виявити проблеми методичного забезпечення вивчення громадської думки в соціології; освоїти основні методики прикладних досліджень громадської думки; набути практичних навичок емпіричних досліджень громадської думки; вивчити актуальні проблеми громадської думки в сучасній Україні.

Змістовні модулі: Суспільна свідомість і громадянська думка. Соціальна природа, структура і сутність громадської думки. Формування громадської думки. Функціонування громадської думки. Специфіка громадської думки різних соціальних спільнот. Напрями вивчення громадської думки. Методи дослідження громадської думки. Особливості виявлення і фіксацій нових тенденцій в громадській думці. Процедури аналізу масової інформації та документів.

Рекомендований семестр для вивчення: VI або VIII.

Назва дисципліни: Соціальна статистика

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення студентів з сучасними теоріями та практичними основами соціальної статистики; характеристика статистичних показників і методів кількісних і якісних відношень масових суспільно-економічних явищ; принципи застосування статистичної інформації для соціологічного аналізу різних сфер суспільного життя.

Завдання навчальної дисципліни: надати базові знання, що необхідні для статистичного аналізу соціальних явищ (процесів); дати визначення основним понятійним категоріям «соціальна статистика», «соціальної структури населення», «соціальна мобільність», «рівень життя», «доходи»; охарактеризувати основні складові статистичних даних, які відносяться до суспільних явищ та процесів. визначити основні показники, які використовуються в соціальній статистиці.

Змістовні модулі: Предмет статистики. Методологічні основи узагальнення статистичних даних. Напрямки дослідження в соціальній статистиці

Рекомендований семестр для вивчення: VI або VII.

Назва дисципліни: Етнічні культури в умовах глобалізації

Мета навчальної дисципліни: сприяти виробленню у студентів цілісного і систематичного уявлення про особливості міжкультурних комунікацій на етнічному, національному та цивілізаційному рівнях, про специфічні особливості міжкультурних комунікацій в умовах глобалізації та інформатизації соціокультурного простору.

Завдання навчальної дисципліни: дати розгорнуту характеристику сучасних концепцій міжкультурних комунікацій у вітчизняній та зарубіжній соціогуманітарній науці; розкрити їх предметний зміст, проаналізувати методологічну специфіку, інструментарій, соціальні, політичні і освітні контексти їх функціонування; дати розгорнуту характеристику процесів міжкультурної взаємодії на етнічному, національному та цивілізаційному рівнях; проаналізувати проблеми та перспективи міжкультурних комунікацій в світі і Україні; охарактеризувати особливості міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації та інформатизації соціокультурного простору

Змістовні модулі: Теоретичні основи етнокультурних процесів в сучасному світі. Рівні міжкультурної комунікації. Вплив глобалізації на розвиток етнічних та національних культур.

Рекомендований семестр для вивчення: VI або VIII.

Назва дисципліни: Друга іноземна мова (італійська) Частина 2

Мета навчальної дисципліни оволодіння комплексною системою знань з основ практичної граматики, формування базового лексичного запасу мови, розвиток практичних навичок усного та писемного мовлення й перекладу, в т. ч. вміння відповідати на питання, вести діалог та монолог за запропонованою темою, вміння розпізнавати на слух та розуміти живу мову. Курс передбачає досягнення рівня А2 згідно з кваліфікаційними рівнями володіння іноземною мовою, визначеними Радою Європи.

Завдання навчальної дисципліни сформувати теоретичні знання з основ граматики та виробити практичні навички їх застосування; опанувати базову лексику в межах основних комунікативних ситуацій; напрацювати практичні навички сприйняття на слух мовлення, розпізнання й розуміння інформації в межах набутих граматичних та лексичних знань; розвивати навички зв'язного усного та писемного мовлення й перекладу, читання й розуміння текстів;

Змістовні модулі: Практика усного та писемного мовлення.
Аудіювання

Рекомендований семестр для вивчення: VI або VIII.

Назва дисципліни: Друга іноземна мова (німецька) Частина 2

Мета навчальної дисципліни оволодіння комплексною системою знань з основ практичної граматики, формування базового лексичного запасу мови, розвиток практичних навичок усного та писемного мовлення й перекладу, в т. ч. вміння відповідати на питання, вести діалог та монолог за запропонованою темою, вміння розпізнавати на слух та розуміти живу мову. Курс передбачає досягнення рівня А2 згідно з кваліфікаційними рівнями володіння іноземною мовою, визначеними Радою Європи.

Завдання навчальної дисципліни сформувані теоретичні знання з основ граматики та виробити практичні навички їх застосування; опанувати базову лексику в межах основних комунікативних ситуацій; напрацювати практичні навички сприйняття на слух мовлення, розпізнання й розуміння інформації в межах набутих граматичних та лексичних знань; розвивати навички зв'язного усного та писемного мовлення й перекладу, читання й розуміння текстів;

Змістовні модулі: Практика усного та писемного мовлення.
Аудіювання

Рекомендований семестр для вивчення: VI або VIII.

Назва дисципліни: Друга іноземна мова (польська) Частина 2

Мета навчальної дисципліни оволодіння комплексною системою знань з основ практичної граматики, формування базового лексичного запасу мови, розвиток практичних навичок усного та писемного мовлення й перекладу, в т. ч. вміння відповідати на питання, вести діалог та монолог за запропонованою темою, вміння розпізнавати на слух та розуміти живу мову. Курс передбачає досягнення рівня А2 згідно з кваліфікаційними рівнями володіння іноземною мовою, визначеними Радою Європи.

Завдання навчальної дисципліни сформувані теоретичні знання з основ граматики та виробити практичні навички їх застосування; опанувати базову лексику в межах основних комунікативних ситуацій; напрацювати практичні навички сприйняття на слух мовлення, розпізнання й розуміння інформації в межах набутих граматичних та лексичних знань; розвивати навички зв'язного усного та писемного мовлення й перекладу, читання й розуміння текстів;

Змістовні модулі: Практика усного та писемного мовлення.
Аудіювання

Рекомендований семестр для вивчення: VI або VIII.

Назва дисципліни: Громадянське суспільство

Мета навчальної дисципліни: формування розгорнутого уявлення про громадянське суспільство та його інститути, структуру, функції, ознайомлення з основними теоретико-методологічними підходами до аналізу громадянського суспільства та аналіз основних моделей громадянського суспільства, а також ролі у його функціонуванні громадських рухів легально-конструктивного спрямування.

Завдання навчальної дисципліни: надати конкретні знання про сучасний стан громадянського суспільства в Україні, його структуру, особливості нормативної бази, що регулює діяльність організацій громадянського суспільства, формувати критичне мислення, вміння оцінювати сучасну політичну практику та місце громадських рухів у соціально-політичних процесах.

Змістовні модулі: Громадянське суспільство: сутність та функції. Громадська думка як інститут демократичного суспільства. Громадянська культура. Політичні аспекти діяльності громадських організацій у демократичному суспільстві: теорія та практика.

Рекомендований семестр для вивчення: VIII.

Назва дисципліни: Соціологія права

Мета навчальної дисципліни: формування знань про соціальну обумовленість права та розуміння ними найважливіших завдань сучасної соціально-правової політики держави, які пов'язані з науковим забезпеченням соціальних та правових реформ, досягненням громадської злагоди, попередженням і своєчасним розв'язанням конфліктів у суспільстві, створенням умов для формування в країні громадянського суспільства та побудови правової держави.

Завдання навчальної дисципліни: формування у студентів соціологічного мислення, правової культури, розуміння соціально-правових проблем, джерел їх виникнення і можливих шляхів вирішення, що в свою

чергу, дозволить майбутнім магістрам з права успішно пройти соціальну адаптацію, зорієнтуватися у складних проблемах суспільного та державного життя, ефективно реалізувати свій професійний, творчий та особистісний потенціал в умовах демократизації українського суспільства.

Змістовні модулі: Основи соціології права. Соціологія юридичної діяльності.

Рекомендований семестр для вивчення: VIII.

Назва дисципліни: Управління соціальними проектами

Мета навчальної дисципліни: оволодіння здобувачами вищої освіти основами соціального проектування як інструменту професійної діяльності, формуванні практичних навичок використання проектного підходу до розв'язання соціальних проблем

Завдання навчальної дисципліни: ознайомлення з потенціалом проектної діяльності у вирішенні соціальних проблем; опанування теоретично-методичних основ соціального проектування; –відпрацювання навичок розробки соціальних проектів.

Змістовні модулі: Теоретико-методологічні засади управління соціальними проектами. Практичні аспекти реалізації соціальних проектів

Рекомендований семестр для вивчення: VIII.